

groot **REUVENS** overleg

Benut het verleden, investeer in archeologie!

Zes punten voor in uw provinciale programma

Ons land heeft een lang en rijk verleden en daar vinden we overal nog sporen van in de bodem. Archeologie kan samen met de andere erfgoeddisciplines het verhaal van de provincie vertellen en verrijken. Zichtbare en beleefbare overblijfselen maken dit verhaal tastbaar. Ze geven het gevoel thuis te zijn als bewoner, verrassen de bezoeker en verwelkomen de ondernemer.

Archeologische resten zijn in eerste instantie meestal niet zichtbaar. Dat maakt ze - ten onrechte - vaak onbekend en onbemind. Maar overal waar archeologische resten worden opgegraven, wordt gebouwd aan de geschiedenis en identiteit van een wijk, dorp, stad of regio. Soms worden daarbij ontdekkingen gedaan die van (inter)nationaal belang zijn. Neem bijvoorbeeld de spectaculaire begraafplaats uit de steentijd in Dalfts en, Overijssel of de imposante Romeinse weg in Katwijk, Zuid-Holland.

Elke provincie heeft wel zo'n bijzonder verhaal in de bodem verborgen. Met het vertellen van dit verhaal kan de toekomst een nieuw verleden krijgen, en kan uw provincie ervoor kiezen het verleden een betere toekomst te geven. Positieve publiciteit gegarandeerd!

Geef archeologie daarom de plek in uw programma die het verdient. Denk daarbij aan de volgende ingrediënten:

1. Archeologie is van ons allemaal

Archeologie is niet het eigendom van archeologen en de uitkomsten van archeologisch onderzoek zijn niet alleen voor de opdrachtgevers; het verhaal van onze voorouders is van ons allemaal. Treed naar buiten met alle onderzoeken die in uw provincie worden uitgevoerd en leg verbindingen met lokale gemeenschappen: elk puzzelstuk draagt bij aan het gemeenschappelijke verhaal en aan een gevoel van trots op de eigen woonomgeving. Stel het provinciaal depot voor bodemvondsten open als werkplaats/ArcheoHotspot, bewonderplaats en centrale plek voor onderzoek. Stimuleer educatieve projecten door middel van ondersteuning en subsidieregelingen.

2. Archeologie is een overheidsverantwoordelijkheid

Stimuleer een helder en toekomstgericht archeologiebeleid in uw provincie. Zie erop toe dat gemeenten archeologische beleidskaarten opstellen, dat archeologische waarden worden meegewogen in de ruimtelijke ordening en maak werk van het interbestuurlijk toezicht. Neem uw verantwoordelijkheid als generiek toezichthouder op de gemeenten inzake erfgoedbeleid. Geef op een verantwoorde manier invulling aan de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving. Doe dit door het cultureel erfgoed duidelijk onderdeel te laten zijn van uw omgevingsvisie. Iedere provincie heeft een provinciaal steunpunt voor cultureel erfgoed. Het steunpunt kan u in uw taak ondersteunen en gemeenten en erfgoed-organisaties stimuleren om hierbij hun rol te pakken.

3. Archeologie verbindt

De burgerparticipatie bij archeologisch onderzoek is hoog. Vrijwilligers krijgen de ruimte mee te werken bij onderzoek, bij educatieve projecten en het onderhoud aan archeologische monumenten. Zij begeven zich tussen onderzoekers, bedrijven, verhalenvertellers, beleidsmakers en initiatiefnemers. Faciliteer en stimuleer hier de samenwerking op alle niveaus, laat samenwerking en vrijwillige inzet bijvoorbeeld criteria zijn bij subsidieregelingen. Samen komen we verder.

4. Archeologie is een investering in de toekomst

De kosten van archeologisch onderzoek zijn voor rekening van een initiatiefnemer. U kunt er als provincie voor kiezen om bij sommige projecten financieel bij te springen, bijvoorbeeld als deze gemeentegrenzen overstijgen. Maak hier een bewuste keuze en bedenk dat de kenniswinst soms de portemonnee van de (particuliere) initiatiefnemer overstijgt of dat deze winst nog groter wordt als de provincie er een schepje bovenop doet. Wij kunnen ons archeologisch bodemarchief maar één keer onderzoeken, alles wat weggescheept wordt is ook inderdaad voor de eeuwigheid weg.

5. Archeologie is opgenomen in de Omgevingswet

Archeologie vormt binnen het Huis van de Cultuurhistorie een integraal onderdeel van de Laan van de Leefomgeving. Investeer in een goede basis hiervoor. Is alle kennis die nodig is voor het opstellen van de omgevingsvisie voorhanden, is deze digitaal ontsloten?

Benut de kennis over ons archeologisch bodemarchief bij het opstellen van uw omgevingsvisie. Inspireer met archeologie verbeeldingsopgaven in nieuwe woonwijken. Geef nieuwe bewoners van uw provincie een gevoel van saamhorigheid, en een gedeelde identiteit. Archeologie en cultuurhistorie kunnen richtinggevend principes zijn voor de inrichting van de leefomgeving, en deze aantoonbaar verrijken. Erfgoed bepaalt wie we zijn en hoe de omgeving eruit ziet. Herkenbaarheid van dit erfgoed maakt dat inwoners zich thuis voelen en dus veilig. Op die manier wordt door archeologie invulling gegeven aan de behoefte van sociale cohesie.

6. Archeologie dient een algemeen belang

Archeologische vondsten maken deel uit van ons nationale erfgoed, ze dienen een algemeen belang. Vaak gaat het om kwetsbare voorwerpen die speciale eisen stellen aan de bewaaromstandigheden. Provincies zijn volgens de Erfgoedwet verplicht om een depot te beheren waarin het op hun grondgebied gevonden archeologisch vondstmateriaal op een verantwoorde manier wordt bewaard. De provincies zijn als deponerende overheid tevens eigenaar van al die vondsten. Stimuleer daarom plaatselijke historische verenigingen, musea en oudheidkamers om vondsten uit het depot in bruikleen te nemen, bijvoorbeeld voor tentoonstellingen. Zorg er ook voor dat uw depot de bruiklenen kan faciliteren, en maak de collectie inzichtelijk, bijvoorbeeld door de (mooiste) vondsten integraal en digitaal via een website te ontsluiten en presenteren.

Een provincie met oog voor het verleden is een provincie met een fundament voor de toekomst